

Nr 147.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggspension åt assistenten av 3:e klass vid statens tvångsarbetsanstalter F. O. Levén m. m.; given Stockholms slott den 21 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—5:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Sven Lübeck.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Lübeck anför:

1:o.

Med skrivelse den 28 december 1929 har *styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö* till Kungl. Maj:t överlämnat en ansökning från assistenten av 3:e klass vid anstalten Fritz Oskar Levén i fråga om sökandens pension.

Innan jag ingår på behandling av förevarande ärende, tillåter jag mig bringa i erinran, att den i staten för statens tvångsarbetsanstalter uppförda befatt-

Angående tilläggspension åt assistenten av 3:e klass vid statens tvångsarbetsanstalter F. O. Levén.

ningen såsom assistent av 3:e klass, vilken motsvaras av den i instruktionen för samma anstalter omförmälda jordbruksassistenten vid Svartsjöanstalten, är hänförd till lönegraden B 16 i det för civilförvaltningen i allmänhet gällande avlösningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451; jämför 1925 nr 270) samt att jämlikt kungörelsen den 29 juli 1921 (nr 456) med bestämmelser för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk i fråga om rätt till pension med däri sedermera gjorda ändringar för sagda befattning gäller ett pensionsunderlag av 3,240 kronor. Beträffande skyldighet att från tjänsten avgå och rörande rätt till hel pension gälla de allmänna reglerna i 1907 års civila pensionslag. Skyldigheten att avgå inträder alltså för innehavare av dylik befattning vid uppnådd levnadsålder av 67 år, och för hel pension erfordras 35 tjänstår.

Vad härefter angår nu ifrågavarande ärende inhämtas av till detsamma hörande handlingar bland annat följande.

Levén, som är född den 23 april 1863, har alltsedan den 14 mars 1909 varit anställd vid tvångsarbetsanstalten. Den 26 juni 1915 konstituerades Levén att från och med den 1 juli samma år vara assistent av 3:e klass för jordbruket vid anstalten, vilken befattning Levén alltjämt innehar. Levén har ej åtnjutit tjänstledighet av beskaffenhet att inverka på hans pensionsrätt.

Sökanden har förmått, att han den 23 april 1930 vid uppnådda 67 levnadsår skulle avgå från tjänsten, samt hemställt att, ehuru han vid avgången komme att innehava endast 21 tjänstår, han måtte komma i åtnjutande av hel pension.

Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö har i sin förenämnda skrivelse anfört i huvudsak följande.

Från de allmänna reglerna i civila pensionslagen beträffande skyldighet att från tjänsten avgå och rörande rätt till hel pension funnes i lagen uppräknade vissa undantag, vilka befunnits vara av särskilda anledningar påkallade. Bland undantagen från fordran på 35 tjänstår vore upptagna lantbruksinspektoren vid statens uppfostringsanstalt å Bona samt lantbruksinspektoren vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, för vilka befattningar för åtnjutande av full pension bestämts 25 tjänstår. Anledningen till detta undantagsstadgande torde hava varit den, att man ansett befattningarna vara för den fysiska styrkan påfrestande samt att de befattningshavare, som med undantagsstadgandet avsetts, icke kunde på grund av fordran på föregående utbildning beräknas få tillräckligt antal tjänstår. I 1921 års pensionskommittés betänkande III med förslag till civil tjänstepensionslag (statens offentliga utredningar finansdepartementet 1924: 56) hade föreslagits (sid. 77), att för jordbruksassistentbefattningen vid Svartsjöanstalten, med vilken vore förenade liknande tjänstäligganden som med befattningen såsom lantbruksinspektör å Bona och vilken liksom denna befattning torde rekryteras utanför statstjänsten, skulle föreskrivas samma antal tjänstår, som gällde för lantbruksinspektoren vid Bonaanstalten. Detta förslag hade även omfattats av Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 13 mars 1925 avlåten proposition (nr 153), som emellertid ej vann riksdagens bifall. Styrelsen kunde ej finna någon anledning, varför jordbruksassistenten vid Svartsjöanstalten i fråga om tjänstår för beräkande av pension skulle ställas i sämre läge än lantbruksinspektorerne vid Venngarns- och Bonaanstalterna. Jordbruket vid Svartsjöanstalten vore nära dubbelt så stort som vid Venngarn och likaledes större än vid Bona — som dock hade mera skogsmark — samt

krävde stor kompetens och mångårig erfarenhet hos den, som närmast hade att svara för dess ledning.

På grund av det sålunda anförda har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att vid bestämmande av pension för Levén skulle så anses, som om för erhållande av full pension å tjänsten varit stadgade 25 tjänstår.

Statskontoret har i infortrat utlåtande den 17 januari 1930 anført i huvudsak följande.

Då enligt vad handlingarna utvisade Levén, vilken inom kort torde bliva skyldig avgå från tjänsten, innehade allenast 21 tjänstår, skulle han bliva berättigad att efter avgången komma i åtnjutande av avkortad pension till belopp, motsvarande $\frac{21}{35}$ av det för honom såsom tjänsteman i lönegraden B 16 gällande pensionsunderlaget av 3,240 kronor, eller alltså 1,980 kronor. Såsom anstaltens styrelse framhållit, fordrades emellertid allenast 25 tjänstår för hel pension åt jämförliga befattningshavare på andra områden av statsförvaltningen, exempelvis lantbruksinspektorerne vid statens uppfostringsanstalt å Bona och statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister; och i framlagda förslag till ny civil pensionslag hade en motsvarande undantagsbestämmelse upptagits även för jordbruksassistenten vid Svartsjö-anstalten. Enligt statskontorets mening kunde det icke anses riktigt att beträffande sistnämnda befattning kräva mer än 25 tjänstår för erhållande av hel pension. För sin del skulle statskontoret därför vara benägen att tillstyrka vidtagande i sådant syfte av erforderlig ändring i den civila pensionslagen; men då det vore avsett, att nämnda lag snarast möjligt skulle ersättas med helt ny författning, ville statskontoret icke ifrågasätta en sådan åtgärd, utan torde, såsom också med förevarande framställning åsyftades, frågan böra nu lösas allenast för befattningens nuvarande innehavares vidkommande. Då statskontoret vid bestämmande av pensionsbeloppet för Levén måste följa författningens föreskrift rörande för hel pension erforderligt antal tjänstår, torde syftet med framställningen lämpligen kunna vinnas genom utverkande av en tilläggs pension. Såsom förut framhållits, torde Levén kunna förklaras berättigad att efter avgången komma i åtnjutande av pension å 1,980 kronor enligt pensionslagen. Om däremot allenast 25 tjänstår erfordrats för bekommande av hel pension, hade pensionsbeloppet — efter avrundning till närmast högre, med 12 delbara krontal — blivit $\frac{(21 \cdot 3,240)}{25} = 2,724$ kronor.

Skillnadsbeloppet eller 744 kronor syntes böra utverkas såsom tilläggs pension.

Statskontoret har i anslutning härtill hemställt, att Levén måtte från och med dagen näst efter avgången ur tjänst under återstående livstiden åtnjuta en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att det samma jämte honom författningens enligt tillkommande pension uppginge till 2,724 kronor.

I likhet med statskontoret anser jag det skäligt, att befattningen såsom assistent av 3:e klass vid statens tvångsarbetsanstalter med hänsyn till antalet för hel pension erforderliga tjänstår likställes med närmast motsvarande befattningar vid nyssberörda anstalter å Bona och vid Venngarn och att nämnda antal alltså reduceras från 35 till 25 tjänstår. På sätt statskontoret förordat, synes emellertid denna fråga i avseende å den nuvarande innehavaren av assistenttjänsten lämpligast böra lösas genom att han beredes en tilläggs pension, motsvarande denna skillnad. Levén, som enligt vad handlingarna utvisa vid avgång ur tjänsten

Departements-
chefen.

lärer komma att innehåva allenast 21 tjänstår, kommer till följd härav i enlighet med förberörda, nu gällande bestämmelser i civila pensionslagen endast i åtnjutande av avkortad pension till belopp, motsvarande $\frac{21}{35}$ av det för tjänsten gällande pensionsunderlaget av 3,240 kronor, eller 1,944 kronor. I enlighet med vad jag nu anfört och myndigheterna tillstyrkt torde nu tilläggspension till honom böra utgå med belopp, motsvarande skillnaden mellan sistnämnda belopp och det pensionsbelopp av 2,724 ($\frac{21}{35} \times 3,240$) kronor, som Levén skulle hava erhållit, därest för bekommande av hel pension erfordrats allenast 25 tjänstår, eller alltså 780 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att assistenten av 3:e klass vid statens tvångsarbetsanstalter Fritz Oskar Levén må från och med dagen näst efter den, då han efter uppnådd pensionsålder avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att den författningsenligt utgående pensionen jämte nämnda belopp uppgår till 2,724 kronor årligen.

2:o.

Angående
århigt under-
stödd åt f. d.
kamreraren
vid statens
tvångsarbets-
anstalt å
Svartsjö J. G.
V. Garström.

Med skrivelse den 28 december 1929 har *styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö* överlämnat en till styrelsen ingiven skrift, däri f. d. kamreraren vid anstalten Johan Gustaf Vilhelm Garström anhållit om tilläggspension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Garström, som är född den 7 januari 1883, inträdde i fångvårdens tjänst den 27 juni 1902 samt konstituerades den 10 maj 1913 att från och med den 1 juni samma år vara kamrerare vid nämnda anstalt. Vid denna befattning fordras för full pension 35 tjänstår. Under år 1920 drabbades Garström av sjukdom (sömn-sjuka), som tvingade honom att från och med den 1 juli 1920 söka permanent tjänstledighet. Under september månad 1929 sökte Garström fortsatt tjänstledighet under sex månader, räknat från och med den 1 oktober 1929. Styrelsen beviljade emellertid Garström ledighet endast under tre månader från och med sistnämnda dag. Samtidigt beslöt styrelsen inhämta medicinalstyrelsens utlåtande, huruvida utsikter förefunnes för att Garströms hälsotillstånd skulle kunna så förbättras, att han kunde återinträda i tjänst. Med anledning därav förklarade medicinalstyrelsen, att det icke syntes sannolikt, att Garströms hälsotillstånd skulle kunna så förbättras, att han kunde återinträda i tjänst.

Efter det Garström delgivit medicinalstyrelsens utlåtande, anhöll Garström, att styrelsen ville bevilja honom avsked från och med den 1 januari 1930, under förutsättning att styrelsen utverkade honom lagenligt tillkommande pension. Styrelsen underställde därefter statskontoret Garströms pensionsfråga. Genom beslut den 19 december 1929 förklarade statskontoret Garström, vilken befunnits vara jämlikt stadgandet i § 6 c) av lagen den 11 oktober 1907 om civila tjänst innehavares rätt till pension skyldig att avgå ur tjänsten och innehade

27 tjänstår, berättigad att från och med dagen efter den, då avgång från tjänsten komme att äga rum, under återstående livstiden åtnjuta avkortad pension till ett belopp av 3.456 kronor årligen, utgörande $\frac{27}{35}$ av för honom gällande pensionsunderlag. 4.476 kronor, att utgå enligt bestämmelserna i förenämnda lag. Vid sammanträde den 28 december 1929 beviljade anstaltens styrelse Garström avsked från och med den 1 januari 1930. Enligt anstaltens styrelse hade Garström under sin tjänstgöring såväl i fångvården som vid anstalten ådagalagt stor flit, arbetsamhet och duglighet.

Sökanden har framhållit, att den till honom enligt civila pensionslagen utgående pensionen ej försloge för hans och hans familjs livsuppehälle, läkarvård åt honom etc., enär sökanden för vårdande av sin sjukdom fått vidkännas en utgift, som komme att verka fullständigt ruinerande på hans ekonomi. På läkares inrådan hade nämligen sökanden för en kostnad av ungefär 1,200 kronor för år inackorderat sig på landet, medan familjen vore bosatt i Göteborg. Landsvistelsen vore välgörande för sökandens nerver. I stad skulle han aldrig kunna vistas utomhus, då han på grund av sin sjukdom hade svårt att reda sig i gatuvimlet. Om sökanden bodde hos sin familj, skulle hans hälsotillstånd verka i hög grad nedtryckande på dem, i all synnerhet på hustrun, som vore mycket nervös.

Vid ansökningen funnos fogade *dels* ett av distriktsläkaren i Göteborg C. A. Wällgren den 21 november 1929 utfärdat intyg, utvisande att Garström, som år 1920 genomgick sömnsjuka och sedan flera år lidit av parkinsonism, sannolikt icke vore i behov av någon ständig läkarvård för det dåvarande, men att det finge anses lämpligast för hans sjukdom att han — såsom förut — vore inackorderad på landet, *dels ock* ett av andre läkaren vid Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg R. Lundberg den 26 januari 1929 utfärdat intyg, vari denne, med förmälan att han sedan flera år tillbaka skött Garström för parkinsonism, intygade, att Garström fortfarande vore i behov av vård och behandling av läkare.

Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö har i sin förberörda skrivelse anfört i huvudsak följande.

Samtidigt med att Garström drabbades av sömnsjuka, insjuknade direktören vid anstalten G. Reutererona i samma sjukdom, som sedermera medförde hans död. Inom Svartsjö kommun, där anstalten vore belägen, inträffade samtidigt ett 10-tal liknande sjukdomsfall. Ehuru man ej direkt kunde påstå, att Garström ådragit sig sjukdomen i tjänsten, hade han dock under sin tjänstetid vid anstalten drabbats därav. Garström och hans hustru saknade enskild förmögenhet, varför de för sin försörjning vore helt hänvisade till den pension, som beviljats Garström. Styrelsen funne starka billighetsskäl tala för att Garström bereddades understöd till gäldande av en del av kostnaderna för hans vård och läkarbehandling, vilka kostnader i förhållande till hans efter avskedstagandet förminskade inkomster bleve för honom betungande. Vad anginge understödets storlek syntes det böra bestämmas till 900 kronor.

På grund av det anförda har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att från och med den 1 januari 1930 bevilja Garström ett årligt understöd av 900 kronor från allmänna indragningsstaten.

Statskontoret har i infortrat utlåtande den 24 januari 1930 anfört huvudsakligen följande.

Statskontoret kunde icke undgå att finna, att det med hänsyn till konsekvenserna måste väcka betänkligheter att tillerkänna en f. d. befattningshavare ett tillskott till författningsenligt utgående pension. Emellertid kunde det icke förnekas, att i nu förevarande fall föreläge synnerligen ömmande omständigheter, i det att Garströms svårartade sjukdom, på grund av vilken han måste leva skild från sin familj, föranledde stora kostnader. I anledning därav ville statskontoret i trots av nämnda betänkligheter ifrågasätta, att något understöd av statsmedel bereddtes Garström för bestridande av de med hans vård förenade kostnaderna. Emot det av anstalten föreslagna beloppet hade statskontoret intet att erinra.

Departements-
chefen.

Det kan visserligen ur rent principiell synpunkt föreligga tvekan om lämpligheten av att med statsmedel förstärka den pension, som författningsenligt utgår till Garström. Emellertid synas mig omständigheterna i detta fall vara sådana, att statens mellankomst till förbättrande av pensionsförmånen måste anses vara av billigheten i hög grad påkallad. De föreliggande förhållandena äro också så egenartade, att ett bifall till framställningen knappast kan leda till någon olämplig prejudikatbildning. I likhet med myndigheterna tillstyrker jag därför, att framställning göres till riksdagen om beredande av årligt understöd av statsmedel åt Garström. Vad däremot angår det av myndigheterna föreslagna understödsbeloppet, synes mig detta vara väl högt beräknat. Vid bestämmande av nämnda belopp torde man nämligen såsom utgångspunkt lämpligen böra taga skillnaden mellan det för Garströms befattning gällande pensionsunderlaget, 4,476 kronor, och det till Garström enligt allmänna regler utgående årliga pensionsbeloppet, 3,456 kronor, eller ett belopp av 1,020 kronor. Sistnämnda belopp skulle alltså — utöver nu utgående pension — hava utgått till Garström, därest han kvarstått i tjänst till uppnådda 35 tjänstår. Vidare torde emellertid böra uppmärksammas, att pensioneringen enligt den civila pensionslagen vilar på ett system med avgifter av befattningshavarna själva, vilka avgifter i genomsnitt beräknas motsvara en tredjedel av pensionsbeloppet. Med hänsyn härtill torde det understöd, som i detta fall kan ifrågasättas, böra motsvara allenast den del av förenämnda belopp å 1,020 kronor, som alltså skulle hava bekostats av statsmedel eller ($\frac{2}{3} \times 1,020$) 680 kronor. Detta belopp torde för erhållande av ett med 12 jämnt delbart belopp böra höjas till 684 kronor. Understödet till Garström synes alltså lämpligen kunna bestämmas till sistnämnda belopp. Understödet lärer böra utgå från allmänna indragningsstaten och räknas från och med den 1 januari 1930.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att f. d. kamreraren vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö Johan Gustaf Vilhelm Garström må, räknat från och med den 1 januari 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 684 kronor.

3:o.

Med skrivelse den 22 april 1929 har *direktionen för Sätters hospital* under tillstyrkan om bifall till medicinalstyrelsen överlämnat en till direktionen ingiven skrift, däri översköterskan vid hospitalet Hulda Maria Elisabet Classon anhållit att, ehuru hennes tjänstgöring icke fyllde måtten enligt de allmänna pensionsbestämmelserna, full pension enligt lag eller ock en i förhållande till tjänstgöringens längd och art skälig pension måtte utverkas åt henne.

Angående pension åt översköterskan vid Sätters hospital Hulda Maria Elisabet Classon.

I anledning härav har medicinalstyrelsen med skrivelse den 11 juni 1929 till Kungl. Maj:t överlämnat berörda handlingar.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Classon, som är född den 7 januari 1867, har — efter att hava under 18 år 8 månader 14 dagar innehaft fast anställning i allmän sjukvård — alltsedan den 1 maj 1917 med avbrott endast under tiden 1 juli—31 december 1919 tjänstgjort vid Sätters hospital, där hon den 1 juni 1920 konstituerats till översköterska. Vid tiden för ansökningen hade hon alltså en tjänstetid vid hospitalet av över 11 år 5 månader.

I sin berörda skrivelse har *medicinalstyrelsen* anfört bland annat följande.

Enligt bestämmelserna i 5 § a. av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension inträdde rätten att komma i åtnjutande av hel pension för kvinnlig befattningshavare tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka vid femtiofem levnads- och tjugofem tjänstår. I 7 § av samma lag stadgas, att tjänst innehavare, som vid uppnåendet av den i 5 § föreskrivna levnadsålder icke kunde räkna tio tjänstår, icke då vore berättigad till erhållande av pension, och icke heller sedermera kunde komma i åtnjutande av sådan, även om han tillätes att kvarstå i tjänsten efter nämnda levnadsålders inträde. Sökanden kunde vid inträdet i pensionsåldern icke räkna tio tjänstår och vore alltså ej berättigad till erhållande av pension enligt bestämmelserna i förenämnda lag. I avgivet yttrande över ansökningen hade emellertid överläkaren vid Sätters hospital under livligt tillstyrkande föreslagit utverkande av pension för sökanden genom framställning till riksdagen.

Hel pension enligt lagen om civila tjänst innehavares rätt till pension utgjorde för översköterska 1.644 kronor. Därest sökanden jämlikt nämnda lag varit berättigad till pension, skulle hon hava ägt uppbära $\frac{11}{25}$ av hel pension eller kronor 723:36, avrundat till närmast högre med tolv delbara krontal, eller 726 kronor. Sökanden hade enligt av handlingarna bifogat intyg erlagt henne under de 5 sista åren påförda pensionsavgifter samt innehade icke annan statstjänst eller åtnjöt pension för sådan.

På sätt förut framhållits uppfyllde sökanden icke de för erhållande av pension av statsmedel stadgade villkoren, men med hänsyn till dels att sökanden före sin anställning i statens tjänst tjänstgjort i allmän sjukvård icke mindre än 18 år 8 månader 14 dagar och på grund av nämnda tjänstgöring från sjuksköterskornas allmänna pensionsförening bekommit en pension till ett belopp av allenast 183 kronor för år, dels ock att hon under en tid av över 11 år i statens tjänst fullgjort sina åligganden på ett synnerligen tillfredsställande sätt, hemställde medicinalstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition om beredande av årlig pension åt sökanden till ett belopp av 726 kronor. motsvarande $\frac{11}{25}$ av till innehavare av tjänst i sökandens tjänstegrad utgående hel pension.

Statskontoret, som till följd av remiss utlåtits sig i ärendet den 3 juli 1929, har därvid förklarat sig anse sökanden icke vara berättigad att efter avsked komma i åtnjutande av statspension. Då emellertid sökanden, efter att hava under mera än 18 år innehaft anställning i allmän sjukvård, tjänstgjort i statstjänst över 11 år, ville det synas statskontoret, som om i detta fall skulle föreligga sådana särskilda omständigheter, att någon pension av statsmedel borde åtgå henne utverkas. Visserligen åtnjöt hon för sin föregående anställning pension till belopp av 183 kronor från enskild pensionsförening, men med hänsyn till långvarigheten av ifrågavarande anställning hade statskontoret intet att erinra mot medicinalstyrelsens förslag, att åtgå sökanden måtte utverkas pension till belopp motsvarande — efter avrundning till närmast högre med 12 delbara tal — $^{11/25}$ av för översköterska gällande pensionsunderlag, 1,644 kronor, eller alltså, riktigt uträknat, 732 kronor.

Departements-
chefen.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig väl motivera, att pension tillerkännes översköterskan Classon. Pensionen synes — med hänsyn till att hon i avbidan på pensionsärendets avgörande fortfarande kvarstår i tjänst — böra bestämmas till belopp motsvarande — efter avrundning till närmast högre med 12 delbara tal — $^{12/25}$ av det för översköterska gällande pensionsunderlaget, 1,644 kronor, eller alltså 792 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att översköterskan vid Sätters hospital Hulda Maria Elisabet Classon må från och med dagen näst efter den, då hon entledigas från sin anställning vid hospitalet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

4:o.

I skrivelse den 29 augusti 1929 har *länsstyrelsen i Uppsala län*, med överlämnande av en utav polismannen i Marma, Älvkarleby socken, Anders Gustaf Andersson ingiven ansökning, gjort framställning om beredande av pension åt Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Andersson, som är född den 30 november 1869, har alltsedan den 1 mars 1903 tjänstgjort som polisman i Marma med skyldighet bland annat att fullgöra fjärdingsmans bestyr med indrivningsväsendet. Under hela anställningstiden har Anderssons avlöning till väsentligaste delen utgått av statsmedel. Under de senaste åren har Andersson sålunda åtnjutit avlöning av Älvkarleby kommun med 300 kronor årligen och av statsmedel med 1,100 kronor årligen jämte dyrtidstillägg å 300 kronor.

I sin framställning har *sökanden* hemställt om pension från allmänna indragningsstaten från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning som polisman.

Vederbörande *landsfiskal* har hemställt, att pensionen måtte beräknas efter 50 % av de sammanlagda avlöningsförmånerna och alltså utgå med 850 kronor för år. Landsfiskalen har vidare upplyst, att anledningen till pensionsansök-

Angående
pension åt
polismannen
A. G. Anders-
son.

ningen vore, att Andersson på grund av sjukdom ansåge sig icke kunna kvarstå i tjänsten längre än till den 1 januari 1930. Enligt ett i ärendet ingivet läkarintyg lede Andersson av paralysis agitans (parkinson) och vore på den grund sannolikt för all framtid oförmögen till arbete.

Länsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse med vitsordande bland annat av Anderssons förtjänstfulla utövande av polismannabefattningen samt av att Andersson vore i stort behov av pension, hemställt, att Andersson måtte beredas högsta möjliga pension från allmänna indragningsstaten att under Anderssons återstående livstid utgå från och med månaden näst efter den, varunder han, efter uppnådd ålder av 60 år, avginge från sin befattning som polisman.

I infortrat utlåtande den 18 september 1929 har statskontoret anfört följande.

Såsom tidigare i liknande fall ägt rum, syntes Andersson böra på grund av långvarig tjänstgöring i ett distrikt, där polislagen icke varit gällande, erhålla skäligen pension av statsmedel. I vanligen förekommande fall, där vederbörandes avlöning bestritts dels av statsmedel och dels i någon mera väsentlig grad av kommun eller enskilda, plägade såsom förutsättning för statspension uppställas, att pension utginge även från annat håll. Då emellertid avlöningen till Andersson till väsentligaste delen utgått av statsmedel, säkerligen beroende därpå att hans befattning huvudsakligen inrättats på grund av militärförläggningarna vid Marma skjutfält, ville det synas, som om icke någon erinran skulle kunna göras mot förslaget, att i detta fall icke påfordra bidrag till pensionen från annat håll. Det ifrågavarande pensionsbeloppet, 850 kronor, gäve icke anledning till annan erinran, än att pensionen syntes böra med avseende å beloppet avpassas i med tolv jämnt delbart krontal och alltså bestämmas till 852 kronor. Då pensionen åt Andersson vore avsedd att utgå helt av statsmedel, erfordrades icke några särskilda föreskrifter rörande dyrtidstillägget.

I likhet med de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, anser jag, att pension bör beredas åt Andersson. Jag förordar jämväl det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 852 kronor, vilket belopp icke överstiger vad som skulle följa av tillämpningen av principer, som tidigare följts i liknande fall (se t. ex. proposition nr 59 år 1929 sid. 10). Med hänsyn till att Andersson till väsentligaste delen avlönats av staten, torde pensionsbeloppet böra helt utgå av statsmedel.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att polismannen Anders Gustaf Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning som polisman, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 852 kronor.

5:o.

I skrivelse den 29 augusti 1929 har länsstyrelsen i Uppsala län, med överlämnande av en utav polismannen i Skutskär, Älvkarleby socken, Johan Brandt ingiven ansökning, gjort framställning om beredande av pension åt Brandt.

Angående
pension åt
polismannen
J. Brandt.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Brandt, som är född den 7 juli 1868, har efter tjänstgöring vid poliskåren i Uppsala under tiden 17 juni 1895—31 december 1896 alltsedan den 1 januari

1897 tjänstgjort som polisman i Skutskär. För sin tjänstgöring har han av vederbörande förmän erhållit de bästa vitsord. Under en följd av år hava Brandts årliga avlöningsförmåner uppgått till sammanlagt 2,700 kronor, varav utav statsmedel 900 kronor, av kommunen 700 kronor och av Stora Kopparbergs bergslags aktiebolag såsom ägare av Skutskärs sågverk 600 kronor jämte fri bostad, ved och telefon, sistnämnda förmåner värderade till 500 kronor. Från och med den 1 juli 1929 har bidraget från sågverket indragits men kommunen i anledning därav höjt sitt bidrag till 1,300 kronor. Enligt vederbörligt läkarintyg har Brandt under år 1929 genom olycksfall — dock ej i tjänsten — ådragit sig sådan skada å vänstra benet, att han med största sannolikhet icke blir i stånd till yttre polistjänst. Sedan fråga uppkommit om beredande av pension åt Brandt, har nyss avsedda bolag förklarat sig villigt att med 300 kronor för år bidraga till hans pensionering.

I sin framställning har *sökanden* hemställt om en årlig pension av statsmedel å 800 kronor jämte dyrtidstillägg därå.

Länsstyrelsen har i sin berörda skrivelse, med vitsordande bland annat av Brandts förtjänstfulla tjänstgöring såsom polisman, hemställt, att Brandt måtte från allmänna indragningsstaten beredas pension att från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning som polisman, utgå med ett årligt belopp av 800 kronor, under villkor att pension till lika stort belopp tillförsäkrades honom från kommun eller annan.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 18 september 1929 anfört följande.

På sätt tidigare i ett flertal liknande fall ägt rum syntes åt Brandt böra på grund av den långvariga tjänstgöringen i ett distrikt, där polislagen icke varit gällande, utverkas skälig pension av statsmedel under villkor, såsom länsstyrelsen föreslagit, eller att pension till lika stort belopp utginge från landsting, kommun eller enskilda. Mot det föreslagna pensionsbeloppet av statsmedel, 800 kronor, hade statskontoret intet att erinra. Såsom i dylika fall jämväl plägade ske, torde riksdagens medgivande böra utverkas därtill, att å ifrågavarande pension från allmänna indragningsstaten finge — under villkor att sådan förmån bereddes jämväl å den pension, som utginge från landsting, kommun eller enskilda — åtnjutas dyrtidstillägg enligt de grunder, som vore eller kunde varda fastställda för pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skulle beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet, men av statsmedel bestridas allenast till vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte å den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till i ärendet åberopade omständigheter tillstyrker jag, att, på sätt tidigare skett för åtskilliga andra polismän, framställning göres till riksdagen om beredande av bidrag av statsmedel till Brandts pensionering.

Såsom länsstyrelsen och statskontoret föreslagit, lär emellertid såsom villkor för statspensions erhållande böra föreskrivas, att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommun eller enskilda.

Beträffande statspensionens belopp ansluter jag mig till länsstyrelsens och statskontorets förslag, varmed pensionsbeloppet icke skulle överstiga vad som

skulle hava utgått vid tillämpning av principer, som tidigare följts i liknande fall (se t. ex. proposition nr 59 år 1929 sid. 10). Likaledes förordar jag den av statskontoret ifrågasatta bestämmelsen rörande beräkning och utbetalande av dyrtidstillägg å pensionen.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

dels att polismannen Johan Brandt må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning som polisman, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av statsmedel å 800 kronor, under villkor att pension till minst lika stort belopp årligen utgår från landsting, kommun eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension av statsmedel må — under villkor att sådan förmån beredes jämväl å den pension, som utgår från landsting, kommun eller enskilda — åtnjutas dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast till vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper å den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Med bifall till vad föredragande departementschefen i de under 1:0—5:0 antecknade ärenden hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ake Karlholm.

